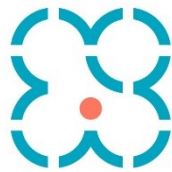

Handlingsveileder

Forebygging av radikalisering, hatkriminalitet
og voldelig ekstremisme

SLT

Samordning av lokale rus- og
kriminalitetsforebyggende tiltak

Innhold

Handlingsveileder	1
Forebygging av radikaliserings, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme	1
<i>Hvordan forebygge og håndtere hatkriminalitet og voldelig ekstremisme?</i>	3
1. Om Veilederen.....	3
2. Informasjons- og taushetsplikt, samtykke og plikt til å avverge lovbrudd.....	3
<i>Definisjoner og sentrale begrep</i>	<i>4</i>
<i>Mulige bekymringstegn.....</i>	<i>5</i>
<i>Hva gjør jeg ved bekymring?</i>	<i>6</i>
<i>Kontakt.....</i>	<i>7</i>

Hvordan forebygge og håndtere hatkriminalitet og voldelig ekstremisme?

1. Om Veilederen

Denne veilederen er ment å gi informasjon om hvordan vi kan forebygge radikaliserings og utvikling av ekstremisme hos unge personer. Målgruppen er ansatte i skole, barnevern, kultur og fritid som arbeider med ungdom.

I veilederen finner du faktainformasjon, begreper, handlingsplaner, litteratur, lenker og kontaktpersoner m.m. Tips om bekymringstegn, avklaring og mulige tiltak.

Veilederen beskriver en handlingsløype, fra bekymring til handling, - fra de lokale og relativt enkle tiltakene, til tyngre innsatser i tverrfaglig samarbeid med relevante aktører.

I hovedsak benyttes eksisterende tiltak og tjenester innenfor skole, barnevern, kultur, NAV, kriminalomsorg, politi m.m. Dialog, råd, veiledning og oppfølgingssamtaler med den unge og eventuelt dennes foresatte må tilpasses utfordringene. Alvorlige bekymringer meldes av lokalt politi til Politiets sikkerhetstjeneste (PST)

2. Informasjons- og taushetsplikt, samtykke og plikt til å avverge lovbrudd.

I disse sakene gjelder de samme lovverk vedrørende samarbeid, som i alle andre saker hvor flere samarbeidspartnere er involvert. Den enkelte tjenestes lovverk og regelverk må hensyntas vedrørende deling av informasjon, og lagring av informasjon. Regler for sensitive personopplysninger kan være relevante. Blant annet er unges politiske og religiøse oppfatning å anse som en sensitiv personopplysning, jf. Personvernforordningen art. 9 nr. 1. Et samarbeid bør bygge på samtykke fra den unge, eventuelt dennes foreldre eller foresatte. Vi minner for øvrig om plikten til å avverge alvorlige lovbrudd.»

AVVERGELSESPLIKTEN (STRL. § 196)

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som unnlater å anmelde til politiet eller på annen måte å søke å avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen vil bli eller er begått. Avvergingsplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt.

Definisjoner og sentrale begrep

Rasisme:

Rasisme er en form for etnisk diskriminering. Det innebærer at mennesker blir diskriminert på bakgrunn av blant annet hudfarge, etnisitet og nasjonalitet. Rasisme kommer til uttrykk på ulike måter. Det kan være ekstreme ideologier som bygger på at etnisitet og hudfarge skaper uoverkommelige skiller mellom mennesker, eller hverdagslige holdninger og handlinger der mennesker med en gitt hudfarge eller etnisitet tillegges bestemte egenskaper. Slike fordommer og forutinntatte holdninger fører til forskjellsbehandling og diskriminering.

(<https://amnesty.no/rasisme>)

Hatytringer (truende ytringer):

Diskriminerende eller hatefulle ytringer betyr å true eller å fremme hat på grunn av hudfarge, etnisk opprinnelse, religion, livssyn, legning eller funksjonsnedsettelse. Noen hatefulle ytringer er ulovlige og kan medføre straff.

(<https://www.bufdir.no/likestilling/hatytringer/hva-er-hatytringer/>)

Radikalisering

Radikalisering er en prosess som under gitte forutsetninger kan føre til at en person i økende grad aksepterer bruk av vold for å nå politiske, ideologiske og religiøse mål. Prosessen kan være svært kompleks med mange faktorer som spiller inn eller en mer enkel prosess hvor noen få faktorer blir avgjørende.

Hatkriminalitet

Hatkriminalitet er straffbare handlinger som helt eller delvis er motivert av hat eller har sin bakgrunn i andres, hudfarge, nasjonale eller etniske opprinnelse, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk, eller nedsatt funksjonsevne (politiet.no)

Voldelig ekstremisme

Med voldelig ekstremisme menes personer og organisasjoner som er villige til å bruke vold for å nå sine politiske, ideologiske eller religiøse mål. Den voldelige ekstremismen kan være relatert til høyreekstremisme, venstreekstremisme, ekstrem islamisme m.m.

Avradikalisering

Avradikalisering er en prosess som under gitte forutsetninger kan føre til at en person i mindre grad aksepterer bruk av vold for å nå politiske, ideologiske og religiøse mål.

Radikalisering på nett

En radikaliseringsprosess er ikke avhengig av fysiske møter. Radikalisering kan skje på nettet, på sosiale medier og i chatterom. Relasjoner på nettet kan være like betydningsfulle som fysiske vennskap, og bør derfor likestilles.

Mulige bekymringstegn

Intensjoner og motivasjon for radikaliserings og ekstremisme er ofte sammensatt: Provosere og utfordre, få oppmerksomhet for egen del – og saken. Få bekreftelse og finne venner, sosiale nettverk og identitet. Søker trygghet og støtte. Ungdomsopprør/ulovlige aksjoner, spenning, status og makt. Moralsk sjokk, reaksjon på krig, overgrep, undertrykkelse, fattigdom m.m. Stort engasjement knyttet til innvandring og flyktninger, ønsker endringer – eller å gi støtte. Press/motivasjon/påvirkning som tar utgangspunkt i det transnasjonale familieliv og nettverk.

Her finner du eksempler på mulige bekymringstegn for atferd i en radikaliseringsprosess:

BEKYMRINGSTEGN
UTTALELSER/YTRINGER – eksempler: Intoleranse for andres synspunkter Fiendebilder - vi og dem Konspirasjonsteorier Hatretorikk Rasisme Sympati for absolutte løsninger som avskaffelse av demokrati Legitimerer vold Trusler om vold for å nå politiske mål.
INTRESSER/UTSEENDE/SYMBOLBRUK – eksempler: Appellerer til og søker etter ekstremistisk materiale på nett: Endrer utseende, klesdrakt m.m. Benytter symboler knyttet til ekstremistiske idealer og organisasjoner. Slutter på skolen, med fritidsaktiviteter m.m, mistanke om rus og kriminalitet
AKTIVITETER – eksempler: Opptatt av ekstremisme på internett og sosiale medier Økt tilstedeværelse på nett gjennom eksempelvis lukkede forum Deltar på demonstrasjoner og voldelige sammenstøt med andre grupper Bruker trusler og vold motivert av politikk, religion eller etnisk bakgrunn Reisevirksomhet som kan føre til økt radikaliserings og kontakt med ekstremister Ekstremistiske ytringer i eksempelvis skoletekster, brev eller innlegg på sosiale medier
VENNER OG SOSIALE NETTVERK – eksempler: Mangel på nettverk Venner varsler Endrer nettverk og omgangskrets Omgås med personer og grupper som er kjent for ekstremisme Omgås i grupper der det utøves trusler vold og/eller annen kriminell virksomhet Medlem i ekstremistiske grupper, nettverk og organisasjoner

Hva gjør jeg ved bekymring?

Når du har drøftet bekymringen med kollegaer og din leder må dere vurdere om andre etater skal ha bekymringsmelding eller om andre etater skal kontaktes for samarbeid. Bekymringen følges om nødvendig opp med en bekymringssamtale og en avklaring før det eventuelt settes inn relevante, forebyggende tiltak. Tabellen viser et eksempel og anbefalt metode for oppfølging ved bekymring. Vi gjør oppmerksom på at ulike problemstillinger kan kreve andre tilpassede tiltak enn det som er forespeilet her:

TRINN	HANDLING	Kontaktpunkt/drøfting
1	Gå i dialog vedkommende. Ansatte som er bekymret for og / eller blir oppsøkt, kartlegger i samtale mulige bekymringstegn. Drøft eventuelt bekymringene med kollegaer. Bekymringer kan også drøftes anonymt med kommunens <i>Operative Team</i> . Kontakt SLT-koordinator for mer informasjon	• Individ/foresatte • Kollegaer • Operativt Team
2	Drøft bekymringen. Hvis vedkommende man er bekymret for går på skole, så drøftes bekymringen med ledelsen, eventuelt med de pedagogiske og faglige ressurser på skolen. Virksomheter kan drøfte saken anonymt med kommune via <i>Operativt Team</i> og/eller lokalt politi. Det avtales hvem som har hovedansvaret for å følge opp bekymringen videre	• Ledelsen • Skolen • Virksomheten • Operativt Team
3	Meld bekymringen Bekymring kan meldes til barnevernstjenesten, SLT-koordinator eller lokalt politi	• Virksomheten • Barnevern • Politi • SLT-Koordinator
4	Bekymringssamtale. Hvis flere instanser er bekymret for radikaliserings, hatkriminalitet og ekstremisme kan politi eller mentor følge opp med en bekymringssamtale med den unge og foreldrene. Ved generelle bekymringer håndteres dette av politi og kommune. Ved akutte bekymringer vurderes alternative akutte tiltak	• Politi • Barnevern • Individ/Foresatte /familien • Virksomheten • SLT-koordinator • Operativt Team
5	Tverretattlig samarbeid og oppfølging. Involverte instanser skal opprette nødvendige samarbeidspunkt. Felles ansvar for å utarbeide en plan som sikrer at tilbudet til ungdommen er koordinert og helhetlig tilpasset den enkelte. Ansvarsplassere oppfølgingsansvar	• SLT- nettverket • Operativt Team • Akutt koordinerende team

Kontakt

Her er en oversikt over aktuelle kontaktpunkt ved bekymring for radikalisering og ekstremisme.

AKTUELLE TELEFONNUMMER:	
Barnevernet i Skien Kommune	35 58 10 00
SLT koordinator – koordinator Operativt Team og Akutt Koordineringsteam	92 60 89 10
Forebyggende koordinator – Radikalisering, Telemark Politidistrikt	97 05 35 85
Forebyggende seksjon, Grenland Politistasjon/Telemark politidistrikt	02800
PST: post@pst.politiet.no	23 30 50 00
Mangfoldsrådgiver IMDI, Skogmo Videregående Skole	91 55 26 38

